UUTISET

MICHAŁ OZDOBA

Ukrainalainen työntekijä lastaa mansikoita myyntiin vietäväksi. Puolalaisia raskas keruutyö ei kiinnosta, joten marjaviljelmillä ahkeroi pääasiassa ukrainalaisia.

Puolalaiset vakuuttavat marjojensa olevan turvallisia

Puola on saanut EU:lta kaksi miljoonaa euroa tuoremarjojen menekinedistämiseen Euroopassa. Suomi on yksi kohdemaista.

RADZIEJOWICE JA BŁĘDÓW, PUOLA (MT)

Haluamme saada eurooppalaiset syömään enemmän marjoja ja tuoda esiin puolalaisten marjojen turvallisuutta, sanoo Puolan Hedelmäviljelijäin liiton puheenjohtaja **Mirosław Maliszewski**.

Hän puhui marjojen menekinedistämiskampanjan aloituskongressissa juhannusviikolla Puolan Radziejowicessa. Kampanjan kohdemaita ovat Puolan lisäksi Suomi, Ruotsi, Itävalta ja Tšekki.

Mikäli kongressissa puhuneita on uskominen, puolalaisessa marjatuotannossa ei juuri ole laatuongelmia. Sen sijaan annettiin ymmärtää, että espanjalaisilla mansikoilla ja hollantilaisilla pensasmustikoilla on asiassa rutkasti parantamisen varaa.

Maliszewskille kerrottiin Suomen ja Ruotsin viranomaisten suosituksesta kuumentaa tuontipakastemarjat ennen käyttöä, koska niistä on toistuvasti löydetty ruokamyrkytyksiä aiheuttavia viruksia.

Kysymykseen, miten puolalaisilla marjatiloilla huolehditaan marjojen hygieenisestä laadusta, Maliszewski painotti jäämättömyyttä ja tuotantoketjun tiukkaa valvontaa. Tuottajien terveyttä seuraatan tarkasti muun muassa terveystodistuksin ja hygieniasta pidetään huolta.

Puolalaisten mukaan maaperä on lähtökohtaisesti puhdas, koska torjunta-aineita ei kommunistisessa Puolassa juuri käytetty. Marjoja lannoitetaan vain tarpeen mukaan. Biologinen torjunta on laajalti käytössä, ja kesyt haukat pitävät marjoja nokkivat linnut kurissa.

Iso osa vientiä harjoittavista marjatiloista on hankkinut Global gapin tai jonkin muun laatusertifikaatin.

Mansikanviljelijöiden tuottajajärjestön puheenjohtaja **Janusz Andziak** ja pensasmustikkajärjestön puheenjohtaja **Dominika Kozarzewska** sanoivat marjojen olevan huippuluokkaa, koska brittiläinen vähittäiskauppajätti Tesco on kelpuuttanut ne valikoimiinsa.

”Jos marjat kelpaavat sinne, ne kelpaavat minne vaan”, Kozarzewska vakuuttaa.

Vielä vaikea arvioida vaikutuksia

Puolan Hedelmäviljelijäin liitto käyttää seuraavan kolmen vuoden aikana kaikkiaan neljä miljoonaa euroa edistääkseen eurooppalaisten puutarhamarjojen kulutusta ja kertoakseen niiden terveellisyydestä.

Pensasmustikoiden, puutarhavadelmien, mustaherukoiden ja mansikoiden ominaisuuksia kuvataan sanoilla laatu, puhtaus, maku ja terveellisyys.

Extraordinary properties of ordinary fruit -nimeä kantavan kampanjan aloituskongressissa ei voinut välttyä ajatukselta, että miljoonilla avitetaan ennen kaikkea puolalaismarjoja.

Suorimmin asian sanoi Andziak. Hän puhui punaisesta vallankumouksesta kuvaillessaan, miten puolalainen mansikka marssii maailman markkinoille.

”Tuntuu, että EU-rahalla tuodaan esiin puolalaisia marjoja”, kiteytti suomalaisosallistujien tunnot torniolaisen Aromatechin raaka-aineostaja **Kari Pihlajamaa**.

Vieressä nyökytteli kajaanilaisen Peuraniemen taimitarhan omistaja **Kari Komulainen**. Hän tosin tuumi, että marjojen hyvistä ominaisuuksista puhuminen on aina myönteistä.

Suomen Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liiton toiminnanjohtaja Hannu Salo ei osaa arvioida, mitä vaikutuksia kampanjalla on kotimaisten marjojen menekkiin tai miten kampanja näkyy Suomessa.

”Ainakaan vielä puolalaisia mansikoita ei ole näkynyt, espanjalaisia, saksalaisia, belgialaisia ja ruotsalaisia kyllä.”

Oletettavaa on, että puolalaisia myydään suomalaisia edullisemmin. Hinta asettunee muiden tuontimarjojen tietämille. Torstaina helsinkiläinen ruokakauppa myi esimerkiksi ruotsalaisia mansikoita 4,90 euroa kilo ja saksalaisia 8,90 euroa kilo.

Kampanjan kohdemaiden valintaa Salo ei ihmettele. Puolan marjasato kypsyy eteläistä Eurooppaa jäljessä, joten sinne niitä ei kannata yrittää myydä. Pohjoisessa saattaisi olla kysyntää ennen kuin oma marjakausi pääsee vauhtiin.

Suomeen tuotiin viime vuonna ja tämän vuoden alkupuolella puolalaisia mansikoita tuoreena runsas 100 000 kiloa. Kotimaan mansikkasato on keskimäärin 11–12 miljoonaa kiloa.

Uskottavaa terveellisyystietoa?

Kampanjassa pensasmustikoiden, puutarhavadelmien, mustaherukoiden ja mansikoiden ominaisuuksia kuvataan sanoilla laatu, puhtaus, maku, turvallisuus ja terveellisyys.

Salo pohtii, miksi terveellisyys on yksi kampanjateemoista. ”Ajattelevatko puolalaiset, että suomalaiset eivät tiedä asiasta mitään?”

Hänestä on mielenkiintoista, että tuottajat kertovat terveellisyydestä. Suomessa on totuttu, että terveysvalistusta tekee puolueeton auktoriteetti kuten Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos ja yliopistot.

”Mekin kerromme näistä asioista yleisellä tasolla, mutta EU säätelee tiukasti esimerkiksi terveysväittämien käyttämistä.”

MAIJA ALA-SIURUA

Makeat herukkalajikkeet kiinnostavat suomalaisyrittäjiä

Puolalaiset kertoivat jalostavansa makeita mustaherukkalajikkeita erityisesti tuoreena myytäviksi.

Ne kiinnostivat erikoismarjojen taimituotantoon keskittyvää Peuraniemen taimitarhan omistajaa **Kari Komulaista**, joka osallistui marjojen menekinedistämiskampanjan aloituskongressiin juhannusviikolla Puolassa.

”Jos Puolasta todella löytyisi tuoreena maistuvia lajikkeita, niiden viljelemistä voisi kokeilla myös Suomessa.”

Peuraniemen taimitarhalta on myyty jonkin verran taimia Puolaan. Myyntiä voisi Komulaisen mukaan lisätä, jos taimille löytyisi Puolasta välittäjä.

Torniolainen Aromatech ostaa säännöllisesti Puolasta kuivattuja mansikan, tyrnin ja vadelman siemeniä. Niiden laatua valvotaan tiukasti, koska elintarvikekäyttöön päätyvissä siemenissä ei saa olla esimerkiksi jälkeäkään torjunta-ainejäämistä.

”Pyrimme löytämään luomua, mutta se ei ole helppoa”, kertoi Aromatechin raaka-aineostaja **Kari Pihlajamaa**.

Tavarantoimittaja lähettää jokaisesta erästä näytteen, joka tutkitaan Suomessa. Vasta tulosten tultua siemenistä tehdään kaupat. Entistä enemmän ollaan menossa siihen suuntaa, että myyjän on esitettävä todistus puhtaudesta.

”Siltikin me vielä tukimme. Lähiaikoina laatuongelmia ei ole ollut, mutta tarkkana pitää olla”, Peuraniemi sanoo.

Jäljitettävyyden kanssa on ollut ongelmia, sillä puolalaiset eivät kykene yksilöimään siemeneriä tiloilla saakka. Siemenet kootaan useilta tiloilta samaan erään, josta saadaan selville vain prosessointipäivä.

MAIJA ALA-SIURUA

Metsämustikka jää puolalaisen serkkunsa varjoon

Puolalaiset tähyävät pensasmustikoillaan samoille markkinoille suomalaisen luonnon- eli metsämustikan kanssa: Aasia vilahteli monta kertaa marjojen menekkiä edistävän kampanjan aloituskongressin puheenvuoroissa.

”Suomalaisten on yritettävä entistä paremmin tuoda esiin metsämustikan hyviä ominaisuuksia, jotka puolalaiset ja amerikkalaiset ovat ottaneet pensasmustikan myyntivalteiksi”, sanoo Arktiset Aromit ry:n toiminnanjohtaja **Simo Moisio**.

Hän muistuttaa metsämustikan terveysominaisuuksien olevan huomattavasti viljeltyä serkkuaan parempia. ”Suomalaisilla marjoilla ei ole mitään hävettävää.”

Kopioiko kampanja suomalaisilta?

Moision mielestä puolalaiset ovat ottaneet kampanjansa nettisivuille mallia Suomesta.

”Viljeltyä pensasmustikkaa, mansikkaa, vadelmaa ja mustaherukkaa kampanjoidaan osin samoilla argumenteilla kuin Arktiset Aromit ry on tehnyt vuosien mittaan.”

Hänestä on mielenkiintoista, että Puolan marjakongressiin kustannetuista suomalaisista alan edustajista kukaan ei edustanut julkista sektoria. Heitä ei myöskään ollut kongressissa puhuneiden puolalaisten joukossa.

”Suomessa vastaavassa tapahtumassa olisi vähintään puolet osallistujista ollut julkiselta sektorilta: yliopistoista, kouluista, kunnista, elykeskuksista, Maaseutuvirastosta ja maa- ja metsätalousministeriöstä. Tässä on syy, miksi Suomi on ajautunut taloudelliseen kriisiin ja entisten sosialistimaiden talous nousee.”

Metsämarjoilla voisi olla EU-tulevaisuus

Suomalaisilla viljellyillä puutarhamarjoilla ei juuri ole asiaa EU:n markkinoille. Tuotantomäärät eivät riitä vientiin. Lisäksi tuoreena myytävien marjojen kotimainen kysyntä riittää nielemään täällä viljellyt kilot.

Sen sijaan metsämarjoilla voisi olla tulevaisuutta EU:ssa samalla tavalla kuin nyt Aasiassa.

”Erityisesti metsämustikka on terveysominaisuuksiensa takia haluttua tavaraa Kiinassa ja Japanissa”, Moisio sanoo. Hän huomauttaa, että luomulla ei niillä markkinoilla ole merkitystä, eikä se siellä ole myyntivaltti.

MAIJA ALA-SIURUA

JAANA KANKAANPÄÄ

Pensasmustikka (Vaccinium corymbosum) ja metsämustikka (Vaccinium myrtillus) ovat keskenään sukua.

Tuontimarjoja syöneet sairastuneet A-hepatiittiin

Ulkomaisten kuumentamattomien marjojen epäillään aiheuttaneen usean suomalaisen sairastumisen A-hepatiittiin alkuvuoden aikana. Uusia tartuntoja ei ole ilmennyt toukokuun lopun jälkeen, kertoo Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

Viranomaiset epäilevät, että osa tartunnoista on peräisin kahviloissa kuumentamattomina tarjotuista tuontimarjoista. Evira ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL jatkavat epidemian selvittämistä.

Hepatiitti A on maksatulehdus, joka voi tarttua ihmisiin elintarvikkeista tai vedestä. Myös sairastunut henkilö voi levittää tartuntaa.

Evira suosittelee, että kaikki ulkomaiset pakastemarjat kuumennetaan vähintään 5 minuutin ajan 90 asteessa tai keitetään 2 minuutin ajan ennen niiden nauttimista. Suositus koskee jopa leivonnaisten koristeita.

Ravintoloissa ja kahviloissa ruokailevien on hyvä varmistaa, että juomiin, ruokiin tai leivonnaisiin ei ole käytetty kuumentamattomia tuontipakastemarjoja.

> Viranomaiset epäilevät, että osa tartunnoista on peräisin kahviloissa kuumentamattomina tarjotuista tuontimarjoista.

Evira muistuttaa ulkomaisten pakastemarjojen aiheuttaneen viime vuosina useita ruokamyrkytysepidemioita. Esimerkiksi vuosina 2013—2014 on raportoitu kolme norovirusepidemiaa ja kaksi hepatiitti A —virusepidemiaa.

MAIJA ALA-SIURUA

Elintarvikkeiden viennin alamäki loivenee

Suomalaisten elintarvikkeiden viennissä on pieniä merkkejä piristymisestä, vaikka Venäjän vienti sakkaa.

Elintarviketeollisuusliitto ETL:n talouskatsauksen mukaan vienti muualle kuin Venäjälle kasvoi alkuvuonna 10 prosenttia.

Suomalaista ruokaa viedään erityisesti Saksaan ja Ruotsiin.

ETL:n toimitusjohtaja **Heikki Juutinen** harmittelee Venäjän päätöstä jatkaa EU-elintarvikkeiden tuontikieltoa vuodella.

Vaarana on, että Venäjä kieltää myös konditoriatuotteiden tuonnin.

Juutinen on kuitenkin luottavainen kokonaisviennin elpymisen suhteen.

”Uskon, että viiden vuoden kuluttua vientiyritysten määrä on moninkertaistunut ja vientimaiden määrä on kasvanut huomattavasti.”

Elintarviketeollisuusliiton talouskatsauksen mukaan Venäjän osuus Suomen elintarvikeviennistä oli vuonna 2013 lähes kolmannes, mutta tammikuussa enää 7 prosenttia.

Elintarviketeollisuuden tuotanto on ollut laskussa jo pitkään. Keväällä tuotanto on vähentynyt edelleen.

Juutisen mukaan tuotannon alakuloisuus saadaan kääntymään, jos kysyntä kotimarkkinoilla vahvistuu ja ala kykenee kilpailemaan tuonnin kanssa.

Hän odottaa hallitukselta järkevää yhteiskuntasopimusta, joka mahdollistaisi ansioverotulojen alentamisen. Näin kuluttajien ostovoimaa saataisiin kohennettua ja siten elintarvikkeiden kulutus lähtisi nousuun.

Makeisverosta Juutinen luopuisi kokonaan. Alan kannattavuutta pitäisi parantaa vähentämällä turhaa sääntelyä ja pienentämällä viranomaisten valvontamaksuja.

TYTTI TERMONEN

Parikkalan rajanylityspaikasta ei tule kansainvälistä

Suomi suhtautuu kielteisesti Venäjän ehdotukseen Parikkalan Syväoron rajanylityspaikan kansainväistämisestä ajoneuvoliikenteelle, kirjoittaa Etelä-Saimaa.

Venäjän pääministeri **Dimitri Medvedev** allekirjoitti Syväoron kansainväistämisestä päätöksen toukokuussa.

Etelä-Saimaan tietojen mukaan asia oli esillä 12. kesäkuuta ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa, jossa oli läsnä myös tasavallan presidentti.

Valiokunta torjui ehdotuksen vedoten kansainvälistämisen korkeisiin kustannuksiin, joiden arvioidaan olevan kymmeniä miljoonia euroja. Päätöksestä ei ole saatu virallista vahvistusta.

TERHI TORIKKA

Taloussanomat: Eurooppaan tulossa uusi ruokakauppajätti

Eurooppaan on syntymässä uusi ruokakaupan suurtoimija, kertoo Taloussanomat. Hollantilainen päivittäistavaraketju Royal Ahold on tehnyt ostotarjouksen belgialaisesta kilpailijastaan Delhaize Groupista.

Kauppahinta on 9,3 miljardia euroa ja Ahold aikoo maksaa sen osakevaihdolla. Aholdin omistajat saisivat uudesta yhtiöstä 61 prosenttia ja lisäksi miljardi euroa yhtiön pääomia.

Investointipankki Natixisin mukaan uusi Ahold Delhaize -yhtiö on Euroopan neljänneksi suurin päivittäistavaraketju. Uutistoimisto *Bloombergin* mukaan yhtiöstä tulee Yhdysvaltain viidenneksi suurin toimija alalla.

Yhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli viime vuonna runsaat 54 miljardia euroa, ja niillä on Euroopassa ja Yhdysvalloissa yhteensä yli 6 500 myymälää.

Bloombergin mukaan pitkään puhuttua yhdistymistä on vauhdittanut lisääntynyt kilpailu Yhdysvalloissa.

Taloussanomien haastattelema Päivittäistavarakauppa ry:n toimitusjohtaja **Kari Luoto** ei usko, että päivittäistavaraketjuilla Euroopassa tai Yhdysvalloissa on kovin suurta painetta muuttua entistä suuremmiksi jäteiksi.

Luodon mukaan ruokakaupassa paikallisuus on jonkinlainen arvo, vaikka kysymys onkin volyymibisneksestä katteiden pienuuden vuoksi.

Kaupan keskittyminen on Luodon mukaan pohjoismainen ilmiö. Suomessa suurimmat markkinaosuudet ovat S- ja K-ryhmillä, vaikka Lidl onkin Luodon mukaan vähentänyt keskittymistä viemällä markkinaosuutta etenkin K-ryhmältä.

EIJA MANSIKKAMÄKI